

Sygn. akt IV KO 123/21

POSTANOWIENIE

Dnia 7 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Kala

w sprawie **A. L. i innych**

oskarżonego o przestępstwo z art. 258 § 3 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 7 października 2021 r.

wniosku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 31 sierpnia 2021 r., sygn. akt II K (...)

o przekazanie sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu,

na podstawie art. 37 k.p.k.

postanowił:

nie uwzględnić wniosku.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w K., któremu na mocy postanowienia Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 22 czerwca 2021 r., sygn. akt II AKo (...), wydanego na podstawie art. 36 k.p.k., przekazano sprawę przeciwko A. L. i 51 innym oskarżonym, którym zarzucono m.in. czyny z art. 258 § 3 k.k. i art. 107 § 3 k.k.s., zwrócił się do Sądu Najwyższego „o ponowne przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w W.” z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości.

W uzasadnieniu wniosku zwrócono uwagę przede wszystkim na fakt, że wskazane wyżej postanowienie Sądu Apelacyjnego w (...) zostało wydane z rażącym naruszeniem przepisu art. 36 k.p.k. Sąd Okręgowy w K. nie zgodził się bowiem z konstatacją organu przekazującego, że większość osób, które należy wezwać na rozprawę zamieszkuje blisko Sądu Okręgowego w K., a z dala od sądu

właściwego. Ponadto sąd wnioskujący podniósł, że w Sądzie Okręgowym w K. nie ma możliwości realnego przeprowadzenia tejże rozprawy z uwagi na zbyt małą liczbę sędziów efektywnie orzekających w II Wydziale Karnym tego sądu, brak dostępu do odpowiednio dużej sali rozpraw, a nadto obciążenie sędziego referenta, który w swoim referacie „ma obecnie na biegu 4 bardzo obszerne sprawy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek Sądu Okręgowego w K. nie zasługiwał na uwzględnienie.

Na wstępie przypomnieć należy, że korzystanie z właściwości delegacyjnej w trybie art. 37 k.p.k., jako odstępstwo od konstytucyjnej zasady rozpoznania sprawy przez właściwy sąd (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), może nastąpić jedynie wyjątkowo, w sytuacji, gdy sąd inicjujący to postępowanie jednoznacznie wykaże, że dobro wymiaru sprawiedliwości wymaga takiego postąpienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2012 r., III KO 102/12, LEX nr 1231575). Przez dobro wymiaru sprawiedliwości, które uzasadnia przekazanie sprawy innemu sądowi równorzędnemu, w trybie określonym w art. 37 k.p.k., należy zaś przede wszystkim rozumieć potrzebę ukształtowania w opinii społecznej przekonania o obiektywnym działaniu sądów i bezstronności w rozpoznaniu każdej sprawy. Do okoliczności przemawiających za przekazaniem sprawy należą więc zasadniczo tylko sytuacje, które mogą wywierać wpływ na swobodę orzekania lub stwarzać przekonanie o braku warunków do rozpoznania danej sprawy w sposób w pełni obiektywny przez sąd właściwy (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 7 czerwca 2018 r., V KO 39/2018, LEX nr 2509721; z dnia 14 marca 2018 r., IV KO 14/2018, LEX nr 2499824).

Prawdą jest, że za okoliczność uzasadniającą przekazanie sprawy w trybie art. 37 k.p.k. w orzecznictwie uznaje się także potrzebę doprowadzenia do rozpoczęcia i zakończenia procesu w rozsądnym terminie. Przesłankę tę zasadniczo wiąże się jednak wyłącznie z sytuacjami związanymi ze stanem zdrowia oskarżonego. W judykaturze ugruntowane jest bowiem stanowisko, że przekazania sprawy w trybie art. 37 k.p.k. nie uzasadniają względy natury technicznej, utrudniające rozpoczęcie rozprawy lub inne niemające znaczenia dla prawidłowego

wyrokowania. Instytucja ta nie może być bowiem traktowana jako sposób na rozwiązywanie bieżących problemów organizacyjnych w funkcjonowaniu sądów (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 marca 2002 r., II KO 3/02, Lex nr 53059; z dnia 10 maja 2000 r., II KO 90/00, OSNKW 2000, z. 5 - 6, poz. 48). Z analogicznych względów, także stan znacznego obciążenia pracą, mogący skutkować potencjalną przewlekłością postępowania i z tej perspektywy bez wątpienia stwarzać sytuację niepożądaną z punktu widzenia szeroko rozumianego dobra wymiaru sprawiedliwości, nie stanowi przesłanki zastosowania instytucji z art. 37 k.p.k. (oczywiście rzeczą każdego sądu jest dołożenie wszelkich starań, by rozstrzygnięcie sprawy nastąpiło w rozsądnym terminie). Z tego też powodu, mimo że Sąd Najwyższy dostrzega określone trudności organizacyjne i techniczne, jakie może napotkać Sąd Okręgowy w K. przy rozpoznawaniu tej sprawy (część z nich może być z pewnością rozwiązana poprzez skorzystanie z udogodnień jakie stwarza art. 43 § 1 u.s.p.), to jednak nie znajduje podstaw, by odstąpić od wskazanej wyżej utrwalonej linii orzeczniczej, co nieuchronnie wiązałoby się z poszerzeniem zakresu normowania art. 37 k.p.k., który to przepis jako wyjątkowy nie może być wykładany rozszerzająco (*exceptiones non sunt extendendae*).

Podstawy przekazania sprawy w oparciu o treść art. 37 k.p.k. nie stanowią również okoliczności związane z zagrożeniem przedawnienia karalności przestępstw (przestępstw skarbowych), skoro dla tych przypadków prawodawca przewidział rozwiązania szczególne w art. 11a ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. przepisy wprowadzające Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 1997, Nr 89, poz. 556) oraz w art. 116a k.k.s. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 2003 r., II KO 22/03, Lex nr 78372).

Kanwą uwzględnienia przedmiotowego wniosku nie mogły być również eksponowane przez Sąd Okręgowy w K. kwestie związane z ewentualną wadliwością postanowienia wydanego przez Sąd Apelacyjny w (...) na podstawie art 36 k.p.k. W powyższym kontekście organowi wnioskującemu należy jedynie przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym w judykaturze poglądem, Sąd Najwyższy w ramach postępowania, o którym mowa w art. 37 k.p.k., nie jest uprawniony do weryfikowania prawidłowości postanowienia wydanego w oparciu o art. 36 k.p.k. i w konsekwencji naprawienia ewentualnych błędów tego orzeczenia w drodze

przekazania sprawy do rozpoznania innemu sądowi równorzędnemu z uwagi na dobro wymiaru sprawiedliwości. Powyższe byłoby wszak równoznaczne z przeprowadzaniem nieprzewidzianej przez prawodawcę kontroli decyzji procesowych wydanych na podstawie art. 36 k.p.k. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2020 r., IV KO 110/20, LEX nr 3153414, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2014 r., II KO 86/13, nr 1427399).

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł jak w części dyspozytywnej postanowienia.